

Nra. 33.

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Aprilis 22-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s .

A' Császár és Császárné eö Felsegek a' mult Kedden, u. m. e' hónap 19-kén Brunnbe útoztak, a' honnan holnap szándékoznak visszajöni. Brunnból, F. ges Alsfszonyunk kedves testvérének Ferdinánd Fö Hertzeg Morva országi Kormányozónak meglátogatása után, Znaimon által Hollabrun felé folytatják útjokát, a' hol Antal Szakszoniai K. Hertzeggel és Kedves életepárjával találkoznak, kik mostanában Béts felé útoznak, és a' kiknek Albert Szakszoniai K. Hertzeg is eleikbe megyen tisztelet végett. A' Búrgban a' Német Birodalmi volt Cansel-
K k

laria palotájában lesznek szállva ezen Fejedelmi Vén-
dégek.

Báró Benoit August, magát a' mult Pálmava-
sárnapon, bézárt szobájában, egy pistollyal az élet-
ből kivégezte. Halva, a' kanapéján ülve, és kezé-
ben még egy töltött pistolyt tartva találtatott. Cse-
lekedetének indító okát nem tudják.

A' mult hétfőn a' Béts pataka mellett lévő nagy
theatromon, Udalrich Morvai Ladgrof nevű já-
ték alatt számos tsatázó lovagok jelenvén-meg a' jád-
zó helyen, egygyik, lovastól egygyütt lefittyent a'
muzsikások' helyére, hanem ismét fzerentsésen fel-
szöktetett a' jádzó helyre. Nem lett se lovának se
magának a' katonának semmi sérelve;

* * *

A' Pesti Magyar Jádzó Társaság, erejét
feljül haladó Játékdarabok elő-adásávalis - kívánja
igyekezetét, naponként meg mutatni. Frigyesit,
Regulust, Egervárit, és a' Hóra világot
már gyakor ízben, a' Közönségnek leg nagyobb meg-
elégedésével, adták elé. A' többek-között köze-
lebről, a' Hóravilág nevű új Játékdarabban;
Kemény mint Klóska, a' vad indulatot; Sáska-
né mint ennek felesége, a' kevély és gonofz Oláh-
nét; Ernyi pedig a' félénk Oláhot oly elevenen
ábrázolták, hogy nem lehet eléggé ki mondani! —
Kántor ellenben Heraclitustis meg nevéttette vol-
na: És ugyan az említett Játék-darabban a' kis Sás-
ka János, egy vérengző oláhfiunak karakterét
oly nyomosan el tudta találni; hogy 15 esztendő
Szinjattzóhoz merték hasonlítani. Mely igyekeze-

tekben, említett színjättzőink ha továbbis meg maradnak; reményljük nem sokáig leszünk ebben a tárgybanis más Nemzeteknél utólsóbbak! annyivalis inkább; mivel ezen Társaság, már több olyan jó Tagokból áll, a' kik magok készittói a' játék daraboknak — mint, p. o. Lang, Ernyi, Andrád, Benke, és Magyar Urak.

Magyar Ország.

Gyuláról, Békes V. gyéből Böjt más hava 15-kén. A' mi nagy kedveségü Fő-Ispányunk; Nagy Méltóságü Szent Györgyi Hörváth Sigmund Ur Eö Excellentiája ismét ditsó jeleit adta atyai bölts gondoskodásának, és hazai szeretének. Kiis örök emlékezetbe kívánván azon jeles napot helyheztetni, a' mellyen tudniillik Pünkösöd hava 14-kén a' múlt 1807. eszt. ben Felséges 1. ső Ferentz Koronás Királyunk ezen Nemes Vármegye házánaál itt Gyulán meg szálván, és hálván, útját tovább ezen Nemes megye kebelében Szarvason által Buda felé folytatta; egy márványkő táblát, mellyen ezen valóban ritka, és majd példa nélkül való történet arany betűkkel kiméztve olvastatik, készítettvén, és ezen atyai intézetét Böjt-más-hava 12-kén folytatott Közönséges Megyei Gyülésében a' Tekéntetes Státusoknak, és Rendeknek ki nyilatkoztatván mingyárt a' Gyülés kezdetével, oman előbb minnyájan a' Szent Miséré mentek, 's annak végével a' Nemes Vármegye háza előtt, a' hol a' polgári katonaság spallért formált, a' Tekéntetes Státusok, és Rendek meg alapodván, azon márványkő tábla, sip, dob, 's trombita harsogása, és ágyú

inozsarak durrogása között a' Nemes Vármegye há-
zának homlok falába bé tétetett. Melly alkalmaz-
tossággal, T. Vidovich György Királyi Udvarnok,
és Megyei Fő-jegyző Ur az öfzve gyülekezett So-
kaságnak ezen márvány tábla ábrázolását meg magya-
rázván, a' T. Statusok, és Rendek a' Gyűlés foly-
tatására a' Nemes Vármegye házába ismét fel mentek.

Tasson, Aprilis 12-kén. Mitsoda szeren-
tsétlenség érte a' mult esztendőben T. N. Pest Vár-
megyében helyheztetett Tass nevezetű helységben
lakó Uraságokat a' rossz emberek által okoztatott tűz
miatt, már azt a' Magyar Kurir a' minap megírta
az Uiságban; hanem midőn már azt reméltük vol-
na, hogy az a' gonosz tévő gyujtogató Istenhez tért
és több károkat nem fog okozni: a' mult Januarius-
ban ismét előáll a' veszedelmes feltételének előközlé-
sével; a' melly hónapnak vége felé, helységünk' Bi-
rájának a' kertiben lévő istállóját felgyujtotta, mely-
ben két ökre, juhaj, buzája, és egyéb gazdasághoz
tartozó szerszámai megégtek. Mártzius hónapjának
középe tályán hasonlóképpen eszfélájban egy Eskütt-
embernek kertiben a' takarmányát és két kup nádját
meggyujtván porrá égette. De ezzel sem elégedett-
bé az istentelen ember, hanem, ördögi mesterségét
ismét elővévén Aprilis' 9-kén reggeli hat óra előtt
helységünkben egy szegény ember' udvarán lévő
ollyának tüzet vetett, a' melyből szörnyű nagy tűz
támadván, 's az ifzonyú felszél miatt okoztatott
por és láng miatt az oltás végett az emberek hozzá
nem közelíthetvén, tsak életeknek megtarthatásán
gondolkodtak; 46 házak égtek-el, 'néhány istálók-
kal, pajtákkal, és feles takarmányokkal egyetenben.

Sok lakosaink olyan inségre jutottak, hogy ha jótévő emberek által nem segítettnek, soha lábra nem állhatnak. Mindenek megégett; sem ruhájok sem ennivalójok nem maradt. A' báltos Görögnek bora pálinkája oda égett; a' feleségének csak a' rajta lévő ruhája maradt-meg. A' Tízteletesünk' házáat alig tudtuk megoltalmazni, külömben a' templomunk is elégett volna. — „Esedezve ajánlják tehát magokat az ezen szomorú állapotra jutott Tassi helységnek adófizető lakosai, minden renden lévőknek kegyességekbe, minden kerefsztény felebarátjaitkat kérvén, hogy szívek megesvén könyörüljenek rajtok; legyenek az ügyefogyottaknak segítségül, azzal, a' mi kitől kitelhetik, jótévőségeknek Istentől várván bőséges megjutalmaztatását, a' ki, hogy az ilyen szerentsetlenségtől, minden embert oltalmazzon, szívekből kívánják ezen leg rettenetesebb inségre jutott szerentsetlenek.

Paksról is azt írják, hogy ott is tűz támadván valamely vigyázatlanságból e' hónap' 7-dikén, 600 házat tett hamuvá.

Ungvár, April 6-kán. Minek előtte a' mult 21-ik Martziusban az ezen T. ttes Ungh Vármegye Fő Ispanyi Helytartó Méltóságos L. B. Perényi Perény István Ur, 1807 esztendőben Ország szerínt hozatott második Törvénynek sikeres végre hajtásához a' közönséges Gyűlésben fogott volna; az őszve sereglett Rendekeket, és Karokat, és ezek által még a' jelen nem lévöket is következendő valóban fontos, és gyökeres béfszédével buzdította; mellynek ha reménylett foganatja leszen, ezen T. ttes Ungh Vármegye Felséges Urunk bizadolmának nem csak bőve

eleget fog tenni; hanem talán azt felül is fogja haladni. Ezen búzgó beszéd így következik:

Tekintetes Státusok!

Ezen nevezetes Gyűlésünkben, melytől tudniillik önnön magunk, és Nemzetünk betsülete függ, hogy illy jeles számmal van szerentsém a' T.ttes Státusokat szemlélni, nagyon örvendek. Valóban nevezetes ezen Gyűlekezetünk, minthog, mind Felséges Urunkhoz való hűségünk, mind Hazánk' fízeretete, nagy áldozatokat kíván tőlünk; de Törvényünk is arra kötelez, és nagy ösztönt ad azoknak, a' kikben Arpád igaz vére el nem aludott. Nem de nem T.ttes Státusok, a' Magyar Nemzet minden esetben Királyjáért, Hazájáért vérét kiontani kész volt-e? Nem de nem életét is, mellynél drágább nints, feláldozni gyönyöröségének tartotta-e? és vallyan Királyaink Hazánk'nak bel-dogulásáért kimélték-e' valaha vagyonyaikat? Nints ebben kétség, adta ennek jeles példáit a' Nemzet mind régi, mind közelebről való időkben, úgy annyira, hogy az irégység is azt meg ismérni kéntelen. Kövessük tehát mi is Edes Eleink Nyomdokit, annyival inkább, hogy talán egyfízer-egyfízer erre nagyobb szükség nem volt. Meg ismérték ezt a' T.ttes Státusok már akkor, midőn az ajánlást Követtjeiknek meg hagyták. Nints tehát egyéb hátra, hanem hogy minden kézfiséggel tegyük meg Hazánk Oltaránál áldozatunkat; de ám olly tífzta legyen ez, a' millyent tudniillik Felséges Urunkhoz fedhetetlen hűségünk, Hazánk'hoz édes fízeretetünk, és hozott Törvényünk tőlünk kíván; tegyük félre magunk alávaló fízeretetét, áldazzunk tífztán, ho-

mályba ne borítottuk kölső Nemzeteknél eddig szerzett ditsőségünket, tegyük eleget Felséges Urunk bennünk helyheztetett bizodalmának; hogy mi is érdemes maradiki vagyunk Edes Eleinknek, bizonyítsuk meg, így fogjuk Királyunkhoz hiveségünket, édes Hazánkhoz szeretetünket jeles példánkkal késő Maradikinkra által adni, így leszünk Törvényünknek, mellynél a Magyar Nemzet előtt szentebb nem volt, hiv megörzöi. Tulajdona volt mindég a mi Nemzetünknek a' betsület' szeretete, ugyan azért magunkra vagyon bizva vagyonunk szerént adományunk bévallása: inkább tehát többet adjunk, mint sem betsületünket örökre eltemessük."

A' kemény téltől, melly itten Februárius közepe táján elkezdődött, mai napiglan se szabadulhatánk meg. Ma kezdett egy kis eső lanyhazni.

Frantzia Birodalom.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Paris, April 5-kén. A' Császárnak, mint az útját elrendelte vala, tegnap meg kellett érkezni Bordeaux várossába. St. Cloudból lett útnak indulása után 3-dikban estve Orleansba érkezvén, a' Püspöki eptületben vatsorált és hált, a' honnan más nap 10 órakor Tours felé folytatta útját.

Syrene és Italienne nevü Fregátjaink szerentsés útát tettek a' télen a' tengereken, mely felől ekképpen ír a' Monitör: — „Ezen hajóink Jan. 17-kén indultak el Frantzia ország' partjai mellől Napkeleti Kiloniáink felé, a' hova (kétség kívül Isel de France szigetét érti) 26 napok alatt megérkezvén, Mártzius 26 kára szerentsésesen ismét vizfára érkeztek Lorienti kikötöhellyünkbe. Számos szánt-

tó hajót kísérték el a' Koloniákba Utjokban Susanna és Saracking nevű kereskedő, és Sapho's Alerte nevű kiseded hadi, Anglus hajókat előltalálván, elfogták, melly ket utólsók közzül mindeniken 16 ágyúk és 83 emberek találtattak. Mártz. 23-kán Belle-Isle sziget mellé érkezvén, valami 4 mértföld távolságra 2 Linea és 3 Fregát ellenséges hajót vettek észkebe, a' melly elől Groix felé ki akartak kerülni, hanem a' szél eltsendesedvén a' sziget erőségének ágyúi alatt kéntelenítették oltalmat keresni. Az Italienne szerentsésen el is jutott oda, hanem a' Syrenét egy ellenséges Linea hajó és Fregát béérvén, ezek ellen egy óránál tovább védelmezte magát derekasint, a' midőn a' tenger apadása elkövetkezvén a' Syrene fővényen akadott, az Anglusok pedig, hogy ők is úgy ne járjanak, a' mély tengerre kijebb mentek. A' tenger vizének megjövése, vagy megmélyülése után azonközben a' Syrene szerentsésen felemelődött a' fővényről, s az Anglusoknak minden iparkodása mellett is a' másik Fregáttal egygyütt bévezett Lorienthez.

Hortense és Hermione nevű Fregátjaink hasonló szerentsével érkeztek visszra hasonló expeditzióból a' Rocheforti kikötőhelybe, 160 hadi foglyokkal egyetemben, kiket tizenöt különbkülömb Anglus kereskedő hajókon fogtak el ezen útjokban.

Páris, April. 7-ikén. A' Császárné tegnap reggel utánna indult a' Császárnak a' Déli Departamentek-felé, hasonlóképpen a' Bordeaux felé vívő úton. — Két orával a' Császárnak Tours várossába való érkezése előtt, egy Spanyol első rangú követ érkezett vala ugyan oda, a' ki Páris felé

akarta útját folytatni, egy levelet akarván az új Spanyol Királytól VII. dik Ferdinándustól Napoleon Császárhoz vinni. Marschal Düroc a' Császár' kísérei között az első hintóban ülven, abból kiszállott, a' levelet a' Spanyol Követtől elvette, 's a' Császárnak általadta, a' ki azt elolvastván azt izente a' Követnek, hogy az első postaálláson mennyen hozzá andientziára.

* * *

Folytatása a' Frantziá Universitás leírásának: — A' már fennálló Törvényes Oskolák egész Birodalomban 12 Fakultásokra oszlanak; eddig való intézeteknek módját megtartják; hasonló módon az Orvosi Tudomány Oskolái is 5 Fakultásokra oszlván, valamint azok úgy ezek is a' magok Kerületeikben találtató Akadémiákhoz fognak tartozni.

Minden Lyceumnál, az Akadémia főbb helyénél, fog találtatni egy Tudományok Fakultása; ehez tartozk a' Lyceumnál lévő Matematikai tanítószék mindenkori első Professora, hasonlóképpen még egy más Matematikai, 's egy Physikai és Chemiai Professorok. A' Professor és Censor Adjunctusok. Az egygyik Professor Decan. — Az Akadémiák fő helyeiknél leszen egy Litteratúrai Fakultás is, melly a' Lyceumokban az úgy neveződő Szép Tudományok Professorából és más két Professorokból áll.

III. Titulus. A' Grádusokrol. Minden Akadémiánál lesznek három féle, u. m: Baccalanreusi, Licenciatusi, és Doktori Grádusok; hogy a' felsőbbet el lehessen nyerni, bírni kell az alsóbbakkal.

Examenek és disputatziók által kell nyerni őket. A' ki a' többi Fakultásoknál Baccalaureusságot akar kapni, annak már Baccalaureusnak kell lenni a' Litteratúrai Fakultásnál. Ezekre a' Gradusokra szükség van annak, a' ki az Universitásnak tagja akar lenni.

Spanyol Ország.

A' Spanyol országi volt Király IV. dik Károly, ilyen Proklamatiót hirdettetett volt ki Mártz. 18-kán, úgymint az ő országról való lemondása napját megelőzőtt napon: — “

„Ő Felsege tudósittatván a' felől, hogy Madridon által minden órán Frantzia seregek fognának általútozni, mellyek Kadix felé folytatják útjokat, méltóztatik ezen dolgot a' maga Udvari Tanátsának tudtára adni, egyfzersmind ezen Királyi Akaratja felől is jelentést tévén, hogy a' Frantzia seregeket, mellyek Madridban vagy annak környekein megjeleneni fognak, olyan tisztelettel, barátsággal, s törvényes illendőséggel fogadják és lássák, mint fogadni és látni tartoznak a' Frantzia Császárnak, az ő Spanyol Királyi Felsege belső szövetséges társának seregeit. Melyhezképpest tehát a' Királyi Tanáts a' jelenvaló Proklamatiót kihirdettetvén, olyan bizodalommal viseltetik a' népnek hivsége eránt, hogy ezen Királyi Rendelést pontosan telyesíteni fogja.“

A' Frantzia seregeknek Madridba való bemenetelekről ilyen magános levelet hirdettek ki a' Párisi Ujságok: — “

„Tsak e' hónap (Mártz.) 23-kán érkezhetenk meg Madrid mellé, a' hová még azon estvé bészallottunk. Véghetetlen sokaság és nagy számú tsil-

lámpló hintók jöttek-ki előnkbe, azon helyre, a' hol egész seregünk leg szebb rendben állott, melynek a' Bergi Nagy Hertzeg ezer Vivat! kiáltások között tartotta mustráját, 's azzal azt a' városba beindította. Maga leg elől ment nagy számu Gen. Stábjával. Két osztályát a' seregnek künn a' Madrid meliött lévő halmokon hagyta táborban. A' házaktól néző és utzákon álló nép és katonák, nagy örömeiket nyilatkoztatták azon, hogy Frantziákat láthatnak. Igen örvendettek kivált a' Bergi Hertzegnek, a' ki a' Tengeri dolgokra ügyelő Cancellaria' szép épületébe szállott-bé, és Madridi Komendansá Grouchy nevű Generálist nevezte. A' belső bátorság végett szélyvel járó strázsa tsoportokkal mindeütt egy Frantzia és egy Spanyol tisztek jár azért, hogy a' nyelvek nem értése miatt valamelly zendülés ne essék. Az uj Király e' hónap' 24-kén tartotta ide való pompás bejövetelét, ló hátton. Igen szép és kellemetes tekintetű ember. A' Királyi palota, a' hova bé szállott, közel van a' Bergi Nagy Hertzeg szállásához. A' szép idő és a' Madriti lakosok által való jó-láttatás, nem soká el fogják felejtetni katonáinkal a' sok úti szenvedést.

A' Madridban kijöni szokott Udvari Kalendariummól azt jegyzik-meg, hogy erre az esztendőre a' Portugalliai Udvar kihagyatott belölle; tsak a' Brasiliai Princznek mint volt Régensnek Felesége, 's mint Spanyol Király leánya fordul elő benne.

D á n i a.

Koppenhaga, Mártz. 29-kén. Igaz, fájdalom, a' mi derek tengeri katonáinknak Kapitány

Jessennek szerentsétlen története. Ezen hónap 23-kán estvéli 6 óra tájban Seelandia szigetének Iseford nevű Napnyugoti szegeletén lévő Ebbelike nevű falutól nem messze ment véghez ezen öbölben az ifzonyú verekedés. Ejjeli 11 oráig verekedett az ellenséges hajós csoport ellen, a' melly egy Linea hajóbol, 4 Fregátbol, és egy Briggból állott, a' mellyeknek nem kevés kárt okozott vakmerő ellentállása által. Végezetre az ellene támadott nagy erő miatt semmi módját nem láthatván a' megtartatásnak, a' partnak hájtatott, inkább a' tengerbe süllyeszteni, mint az ellenség' kezére botránani akarván hajóját, a' melly ekképpen a' partól valami 350 lépés távolságra, fenéken akadott. Hanem még itt is mind addig védelmezte magát, míg az Anglusok tsonakokon nagy számmal melléje érkezvén felmászás által erőt vettek rajta, a' melly oly mérges vérontás által ment véghez a' hajó padlásán és benne, hogy a' partra kihallott az ifzonyú láрма. Végre tsendesség lett. Az Anglusok a' magok hajóikra fogságra vitték az életben maradt Dánusokat, s a' hajót felgyujtván ott hagyták, a' melly virattfelé a' meggyuladott puskapor által a' levegőbe felvetődött. Kapitány Jessen már még egyfzer ditséretesen megverekedett volt az Anglusokkal. Rajta kívül még egy Willemoes nevű derék Dánus tizt volt jelen ezen Krefztely nevű Linea hajón. Által küldött a' Dánus Király a' Swéd partra a' Gothenburgi kikötőhelybe, a' hol az Anglus hadi hajók megállapodtak, ezen hadi fogságra esett alattvalóinak költsönben való vizfszakaphatásokat próbáltván.

Olasz Ország.

A' Korfui Ujságban olvassuk, hogy a' Febr. 22-kén oda bévezett Touloni Frantzia hajós seregnek vezére Admirális Gántheaume, azzal onnan más nap reggel ismét kivezett, hanem egy fordulást tévén, oda tsak hamar ismét visszafra ment. Más nap ismét kijött onnan, hanem ekkor is visszafra evezett oda még azon nap. Mártzius 16-dikán 3-dik versben jött-ki ismét onnan, 's útját ezen alkalmatossággal, mint gyanitják Morea felé vette.

Roma, Mártz. 24-kén. A' Nagy hétre nagy készületeket tesznek íft, melynek solennitassai nagy pompával fognak ezen alkalmatossággal véghez menni. Azt itt találtató Anglusokat mind elfogták, és az Engelsburgba zárták.

Florentzia Aprilis 1-ső napján. Dugnani, Crivelli, Doria, és Pamfili Kardinális eő Eminentziájuk, Romából ide érkeztek. A' két elsők Genuába, a' két utólsók Maylandba útoznak, a' hol ennekutánna lakni szándékoznak.

Mayland April. 3-dikán. Az ide való Udvari Ujságban olvassuk, hogy az Olasz Országi Vice Király, mint a' Frantzia Császár' egygyik Helytartó Generálissa, ilyen hirdetést intézett, a' Toskánai, a' Pápa birodalmabéli, és az egyéb Adriaticumi tengerpartokon tanyázó Frantzia seregekhez: —“

„Tudósittatván Napoleon ő Cs. K. Felsége a' felől, hogy Romában és más egyéb Olasz országi vidékeken valami ujf színű kokárdákat osztogattak volna ki, a' mellyek az itt lévő fegyveres seregek ellen való összefegyülekezésnek jeléül fognának szol-

gálni, ő Cs. K. Felsege mind ezeket az e'féle kő-
kardák' kiazftogatóit minden rosz következesekert
való felelésre kötelezi, és meg parantsólja minden
Generálisainak, a' kik a' nevezett partokon, vala-
mint színtén a' Nápolyi vidékéken is a' Frantzia se-
regeket vezérlik, hogy ezen kőkardáknak kiofzto-
gatóit azonnal fogdostassák el, és mind azokat, a'
kik 10 napok múlva ilyen kőkardákkal találtnak,
katona Itélőszék' eleibe állittassák; és agyonlövet-
tessék.

Ugyan ezen Levelek hozszasan irnak a' Nápolyi
mostani Királynénak útazásáról, a' ki a' mult na-
pokban ment Párisbol haza Nápolyba. Summásan
szollván a' dologrol, Rómán Mártzius 30-kán éjjel
útazott által. Az útakon, a' hol elment, Frantzia
Gyalog tsoportok voltak kiofztatva. General Miol-
lis egy vállogatott Dragonyos kompaniával és egész
Stábjával elsibe menven, egész a' lovas kíséző tso-
portokig kísérté. Pesaronál hasonló pompával fo-
gadtatott a' Királyné General Lomarrois 's ennek
Stábja és a' vezérlése alatt lévő katonaság által.

Német Ország.

A' Hamburgi Ujság írja Hannoverai levelek
után, hogy Milhand nevű Frantzia Generalis azt
a' kedves hírt vette volna Stafeta által Párisbol,
hogy Napoleon Császártól Grófi Diplomát és 30 ezer
Frankokból álló jövedelmű jofzágot kapott aján-
dékba.

Hir-adás.

Néhai Fő tiszteletű Superintendens Hunyadi Ferentz Urnak (Kinek majd minden Munkái Sajtóm alól kerültek ki) Ur Napok szerént készített, 's el is mondott esméretes Catechisatioja, mellynek kiadására való szándékát az el múlt 1807-dik Eszt. ben T. Molnár Ferentz Veröczei Predikátor Ur köz-hírré tette, most már a' Sajtóm alatt vagyon. Minthogy mindenfelől a' Nemes Hazából sürűen jönnek hozzám az azt tárgyazó tudakozó levelek és jelentések, és már a' Subscribens Urak is szép számmal vagynak: kötelességemnek esmérem lenni a' nagy erdemű Publicumot a' felől bizonyofsá tenni, hogy azon betses munka, e' folyó Eszt. ben Medárdusi Pesti vásárra tökéletesen el fog készülni. Noha már tsekély a' köz ezen híradás Datumá, és a' meg nevezett Medárdusi Pesti vásár között; de még is azoknak is, a' kik magokat ennek meg vétele felől addig is előre jelentik, egy egy Exemplum melly közel 40 árkusbol álló léfzen, 30 X. rál oltsobban adodik mint másoknak. A' kik tehát a' fenn meg nevezett tudós Munkát megakarják szerzeni tésék neveiket a' meg nevezett Nagy erdemű 's tiszteletű Uraknál előre fel írni vagy iratni: Debreczenben Nemes Barta Istvány Compactor Urnál.

Patakon T. T. Rozgonyi Jósef Professor Urnál.

Pápán T. T. Tóth Ferentz Professor Urnál.

Pesten Nemes Kiss István Könyváros Urnál.

Füzes-Gyarmaton a' Garán mellett T. T. Ni-meth Ferentz Predikátor Urnál.

Komáromban T. T. Etsedi János Professor Urnál.
Költ Vátszon 4-dik April. 1808.

Máramarosi Gotláb Antal
Typografus.

Csalloköznek közepén a' Posonból Komárom felé vivő országút mellett Szász helységben lévő fogadó, jövő Május hónap' 12-dik napján a' többet ígérőnek, Licitatio által néhány ezrtendőkre arándába fog adattatni. De a' Cautiot a' Licitatio után, mostanság kelő pénzben, azonnal le kell tenni.

Jelentés a' Pnblicumhoz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Minekutánna e' hónap' 19-kén az innen éjjel Magyar ország felé indult Rendes Postát valami átonállók Schwechet és Fischament között megtámadván, a' Temesvári, Szebeni, Kolosvári, és Károlyvári Ujság és Leveles pakétumokat, rész szerént megnyitogatták, rész szerént egészízen szélyelfzaggatták volna : tehát jelentődik, hogy a' kiknek a' megnevezett pakétumokban leveleik találtattak, ezek eránt a' Cs. K. Fő Postahivatalnál tudakozódhatnak. Béts, April. 22-kén, 1808.

Cs. K. Fő Posta Praefectúra.

P. D.

H i r - A d á s .

Ha valaki a' Világ nevezetesebb Törté-
neteit vizsgálván, láttya azokban, hogy a'
leg hatalmassabb Országok, melly hirtelen
támadának, és ismét elenyészének, hogy a'
roppant Persiai Birodalom tsak három száz
Eszteendőig sem állhatott fenn, hogy a' Ma-
cedoniabéliek, minekutánna a' Lyeurgus Tör-
vényeivel szinte nyóltz száz Eszteendőig,
úgy az Athenebeliek is a' Szolonéval három
százig hafznossan éltek, és azok mellett vi-
rágzottak volna, végre Idegen Nemzetek-
nek hódoltak; hogy Róma, ez a' Világ Hó-
doltatója, Lételének mintegy ezer, két száz,
hufzon kilentzedik Esztendeje tájján a' Bar-
barusok hatalma alá esván felosztatott, és
eldaraboltatott, 's mind ezek mellett meg-
gon-

gondolja, hogy Magyar Ország, Európában, a' maga Ösi Kormány-Alkotmányja (Consitutio) mellett már csak nem ezet Esztendőktől fogva fenn-áll, valóban fennakad, és alig tudja eléggé megfontolni, hogy ezen különös Történetben mit kellesék nékie inkább tsudálni? Törvényeinek bölts Rendeléseit ditsérje-é? Vagy pedig példa nélkül való álhatatosságát magafsztalja egy olly Nemzetnek, melly a' legzürzavarosabb, és csak nem szüntelen tartó háborús Időkben-is a' maga Kormány Rendjét tántorithatatlanúl fentartotta. A' honnan kiki önjöndni kívánásától, ezen különös figyelemre méltó Kormányalkotmánynak, mint a' melly a' legrégibb Császári Háznak Óltalmára-is érdemes lett, és e' Nemzet erköltsi Nemes Tulajdonságinak 's Nagy-Lelkűségének közelébről való megesmérésére, mint egy ragadtatik; 's majd igen könnyen-is állathattya, hogy a' Magyar Kormányalkotmány Hadi fundamentomon épült, hogy az Álhatatosság, Bátor szív, Hirtelen maga meghatározás, Fejedelméhez való Hűség, és

a'

a' Haza Szeretete, mint megannyi Esmértető-Jelei legyenek e' Nemzet Erköltsi Tulajdonságának, és hogy kikket közüle egyedül vitéz Tettei nemesitene, nem különben mintha Magyar Országot maga a' Természeti is Hadi Vitézek Nevelő Oskolájává, és mindenféle Jeles-Tetteknek Tanuló Helyévé rendelte volna.

Ezeket mind e' Szerént tapasztalván, ki gondolhatja, hogy egy illy Nemzet, a' ki Hadi Nagy Tetteire nézve a' Spartabeliekkel vetekedik, a' Hadi-Mesterséget minden részeiben a' legnagyobb Tökéletességre nevelte volna? Hogy sok Polybyusokat, Tempelhoffokat, Friderikeket, 's több, ezekhez hasonló Hadi-Talentomairól nevezetes Tudósokat kebelében ne nevelt volna? Azomban ha keresi, oh fájdalom! csak egyre sem talál, a' ki a' Hadi-Tudományoknak vizsgálásában valaha munkálódott, és ez illetén munkáját közre bocsátotta volna. Azon számtalan Nagy Vitézek, a' kikkel Magyar Hazánk méltán ditsekedhetik, 's a' kiknek

* *

hi-

hirek és nevek egész Európa előtt esmertes, mind csak Idegenektől szerzették Hadi-Tudományaikat, és azért, hogy Hazájokat jobban tudják védelmezni, kénytelenek voltak idegen nyelveket tanulni.

Így gondolkodánk, és azonnal arra határozánk magunkat, hogy másoknak jó Példával elő menvén Útat törjünk, 's a' mennyire Tehetségünk engedi édes Hazánknek egy ollý Munkával szolgáljunk Anyai Nyelven, melly a' Hadi-Mesterségnek minden nevezetesebb részeit magában foglalja, elhíttvén azt magunkkal, hogy ámbár ugyan ez egy legyen a' maga nemében nálunk, mindazonáltal abban, nem annyira annak tökéletes voltát, mint egyenesen a' Köz Jóratzéoló, és kedves Hazánknek Hasznára törekedő Szándékunkat fogja tekinteni. Melyről való Meggyözdés, és Nemes Hazánknek Nagy Lelkiségében az eránt helyezettett tsalhatatlan Reménység, hogy ezt Jóvá hagyni, kegyessen elfogadni, és hathatóssan elő-is mozdítani méltóztatik, bennün-

nünket annyira birt, hogy ezen Munkánk-
nak Első Darabát már a' Prés alá-is adtuk,
és legközelebb ezen Czim alatt fog ki-jönni :

A'

Hadi - Mesterséget

tárgyazó szükségesebb Tudományoknak
Summás előadása.

Az egész Munka ezeket foglalja ma-
gában :

- I. A' Hadi - Mesterségnek, a' legrégebb
Időktől fogva, egész a' Puská-pornak
feltalálásáig való Historiáját.
- II. Szóll azokról a' Tudományokról, melye-
ket egy Hadi-Tisztnek tudni szükséges:
p. o. Mathematikáról, Geographiáról,
Topographiáról, Hadi szem mértékrül,
's a' t.
- III. Az Artilleriáról, vagy-is az úgy neve-
zett Pattantyúsi Mesterségről.

IV.

- IV. Az Hadi-Építő Mesterségről.
- V. A' Vár-vivásról és védelmezésről.
- VI. A' Gyalog, és Lovas Katonáság Tevő
részeiről, azoknak Elrendeléseiről, vagy
helyes állításairól, és más minémüség-
eiről 's Tulajdonságairól.
- VII. A' Hadi-Mesterségyől közönségesen,
mellyben t. i. az úgy nevezett Taktika
és Strategia a' legújabb mód szerént
adatik elő.
- VIII. Betű szerént való Lajstroma minden
régí és újabb Hadi-Mesterségről Neve-
zetes Iróknak, Munkáival együtt.

Minden két Hólnapban egy Darab fog
ki jönni, az elsőn kívül, melly-is már, a'
mint fellyebbemlítettett, a' Prés alatt vagyon.
Az Árra egy Darabnak, lágy kötetben 1 Rfl.
30 xr. lészzen, hanem az első Darab vételé-
vel 3 fl. fogletetödni Előfizetés fejbén, és
e' szerént az utólsót kiki fizetés nélkül fog-
ja megkapni.

Az

Az Előfizetések e' következő Helye-
ken szedetnek bé: t. i.

P e s t e n, Eggenberger József, Kilián, és

Kiss István, Könyváros Uraknál.

E g e r b e n, Gyalogai Ignácz Úrnál.

K a s s á n, Landerer Ferencz Úrnál.

P é t s e t, Könyvkötő Gundel Maximilián Úrnál.

P o s o n b a n, Schvajger András, Könyváros Úrnál.

S z é k e s - F e j é r v á r o t t, Könyvkötő
Lang Ádám Úrnál.

N a g y - V á r a d o n, (Tit.) Professor Kerestúri József Úrnál.

D e b r e t z e n b e n, (Tit.) Professor Sárvary Pál Úrnál, a' Ref. Colleg.

S z e g e d e n, Könyvkötő Killing József Úrnál.

K o l o s v á r o t t, (Tit.) Profess. Dani Sigmund Úrnál.

Jegyzés.

Jegyzés: Éppen, a' midön már ezen Hir-Adásunk a' Prés alatt vólt, akkor tétetett közönségessé Jelentés által bizonyos ugyan Hadi-Dolgokat tárgyazó Munka illyen Czim alatt: *Hadi-Tudomány.* Mellyről-is, ámbár ugyan előre helyes Itéletet nem tehetnénk; a' mennyiben mindazonáltal annak kiadott foglalattyát akárki is ezen Mienkével öszvevetvén fontolóra veszi, kiki könnyen által láthattya, hogy amaz tsak némelly *Hadi-Tudomány* t illető Jegyzéseket, e' pedig melly általunk kiadatik, a' Hadi-Mesterségnek minden részeit, annak rendje szerént Summásan előadja; elhalgatván, hogy ezen Mienk tsak zsebbe való kis nyóltzad formában fognyomtatattani, mellyet akárki is könnyen magával hordozhat mindenütt, amaz pedig a' mint a' Jelentés tartja, nagy nyóltzadban lesz, melly alkalmatlan a' hordozásra.
